

Jan Blažej Santini Aichel v Národním technickém muzeu

12.12.2023 - Jan Duda | Ministerstvo kultury ČR

Jeho vrcholným dílem je poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře u Žďáru nad Sázavou, který je významnou památkou světového kulturního dědictví UNESCO.

Národní technické muzeum touto výstavou připomíná světový význam předního českého barokního architekta, který byl po dlouhou dobu opomenut a teprve v posledních sto letech je znovu objevován. Ve výstavě budou postupně vystaveny originální plány jeho staveb zapůjčené z klášterů Melk, Zwettl, Rajhrad a z Moravské galerie. K vidění dále budou modely a fotografie Santiniho staveb. Výstavu připravili ve spolupráci kurátorů z NTM (Martin Ebel, Lukáš Hejný, Martin Šámal a Karel Ksandr) autoři z Univerzity Karlovy (Jakub Bachtík, Richard Biegel, Petr Macek) a z Masarykovy univerzity v Brně (Jiří Kroupa). Za finanční podporu výstavě velice děkujeme Ministerstvu kultury.

„Velice mě těší, že bude v Národním technickém muzeu k vidění výstava, která návštěvníkům nabízí možnost nahlédnout do zákulisí tvorby geniálního architekta Jana Blažeje Santiniho Aichla a která nám dává nové podněty pro zamýšlení nad jeho životem i tvorbou. Santini tvořil v symbióze tvarů a světla a zároveň s úctou ke statické a k Pánu Bohu. Dodnes je stále platné hodnocení Santiniho vrstevníka opata plaského kláštera Eugena Tytla, který ihned po Santiniho smrti v roce 1723 napsal: „Hle, závistivá smrt nám v kvetoucím věku čtyřiceti šesti let vyrvala našeho pana Santina, vzácného architekta, muže za života slavného a důstojného, který by měl žít sto let, aby svět získal více jeho děl, která by příští generace obdivovaly.“ Děkuji autorskému týmu a všem, kteří se na výstavě podíleli nebo na ni zapůjčili své vzácné exponáty. Zcela poprvé zde budou postupně vystaveny originální Santiniho plány z českých, německých i rakouských archivů,“ uvádí Karel Ksandr, generální ředitel NTM.

Jan Blažej Santini je jedním z nejznámějších barokních architektů, jehož jméno dnes znají i lidé, kterým je baroko celkem cizí. Santini je takřka celebrita a v některých výkladech až bájná postava, kterou obklopuje spousta mýtů. Výstava se pokouší postavit santiniovský příběh zpátky na zem, aniž by ho ale zbavila jeho kouzla. *„Nešlo nám o santiniovskou revoluci. Snažíme se ale povědomí o Santinim doplnit o několik nových pohledů, které možná leckterého návštěvníka překvapí,“* vysvětluje jeden z autorů výstavy Richard Biegel. Výstava se nesnaží vyprávět ucelený příběh Santiniho života a díla, ale nabízí tematická zastavení, která dávají návod, jak Santiniho architekturu rozumět. Návštěvníci se dozvědí, odkud Santini čerpal nápady, jak dokázal své vize přizpůsobovat podmínkám dobového stavitelství, nebo jaká asi byla jeho pracovní metoda. *„Vše se snažíme ukazovat na modelech, dobových plánech a kresbách. Pro přiblížení Santiniho tvůrčího postupu jsme využili speciální animaci,“* přibližuje spoluautor výstavy Petr Macek.

Autoři ale především nechali hovořit samotnou Santiniho architekturu. *„Chceme na výstavě dát návštěvníkům možnost nezaměnitelnou atmosféru Santiniho staveb přímo zažít,“* říká k tomu spoluautor výstavy Jakub Bachtík. Toho se daří docílit za pomoci architektonického řešení Daniela Dvořáka a Karla Kuta, grafiky Jáchyma Šerých a především díky působivým fotografiím Martina Micky. *„Setkání se Santinim je pro mě vždycky výzva. Jeho architekturu fotím už léta, ale pokaždé mě dokáže něčím překvapit a nadchnout. Snad se tento zážitek podaří přenést i na návštěvníky výstavy,“* vysvětluje Micky.

Kromě zápůjček řady exponátů z jiných kulturních institucí je výstava doplněna modely Santiniho

staveb, které pro ni byly nově zhotoveny. Z originálních plánů budou v prvním období konání výstavy k vidění např. kresby vstupní fasády kostela sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře u Žďáru nad Sázavou z roku 1719, který zapůjčila Moravská galerie v Brně, a návrh boční fasády klášterního kostela v Kladrubech z období kolem roku 1711, který je uložen v benediktinském klášteře v Melku.

Výstavu doprovodí obsáhlá publikace s názvem Santini a svět jeho architektury, kterou NTM vydá ve spolupráci s nakladatelstvím Karolinum v roce 2024.

Výstava potrvá od 7. 12. 2023 do 5. 1. 2025.

<https://www.mkcr.cz/novinky-a-media-cs-4/5544cs-jan-blazej-santini-aichel-v-narodnim-technickem-muzeu>